

PLANTEFOKUS

Hold en paraply over majsmarken

Vejrcertifikater er et nyt finansielt instrument, der kan risikofordække udbyttetab som følge af vejret.

AF BØJE ØSTERLUND

Vejrcertifikater er risikostyring i højeste potens og med streg under beregnet risiko.

Det er netop ikke en forsikring, der skal afhjælpe en ulykkelig situation, der opstår, når en uforudsigelig hændelse rammer en. Og der findes ikke en taksator eller assurandør, der kommer ud for at besigtige skaderne.

Risikoafdækningen sker alene, hvis der på en forudbestemt vejrstation er vejrfænomener, der passerer den tærskel, der er aftalt. For eksempel for meget kulde eller for meget regn i givne perioder.

- Vejrcertifikater minder mere om et finansielt instrument, og kan lettere sammenlignes med optioner eller futures. Ligesom ved køb eller salg af korn til en given pris næste år gennem futures, så

man ved, hvor man står, kan vejrcertifikater eliminere risici ved dyrkning af afgrøder, forklarer Thyge Lauge Jørgensen, konsulent i Plantefaglig Specialviden på Videncentret for Landbrug, det nye fænomen for planteavlere.

- Der kan være tale om risici, der hænger sammen med vejret. For eksempel hænger majsudbyttet tæt sammen med majsvarmeenhederne, og det kan man lægge til grund for sit køb af et vejrcertifikat eller vejrderivat, som det kendes fra USA, hvor fænomenet opstod for en del år siden.

Vejrstationens data

Dyrkning af majs er et meget aktuelt eksempel på en afgrøde, der kan sikres mod risikoen for et koldt forår med meget få majsvarmeenheder. Eller som i år, hvor ekstreme regnmængder gør høsten vanskelig.

- Overstiger regnmængden ved målinger på vejrstation Karup for eksempel et niveau på 200 millimeter i september og oktober, sker der en udbetaling, såfremt landmanden har valgt denne tærskel i sit

vejrcertifikat. Og det sker også selv om landmanden faktisk alligevel lykkes med at få sin afgrøde bjerget.

- Får landmanden omvendt en elendig avl, selvom de majsvarmeenheder, han havde estimeret skulle til for en god avl, er til stede, ja så vanker der ingen udbetaling, forklarer Thyge Lauge Jørgensen.

Tre uger før

Fra det schweiziske selskab, CelsiusPro, der udbyder konceptet i Danmark, sker der i princippet kun avancerede statistiske beregninger, der for udbyderen kalkulerer med hvilken risiko, veldefinerede vejrfænomener vil opstå.

Beregningerne tager udgangspunkt i data fra vejrstationer, og i Danmark er der kun vejrstationer ved Aalborg Lufthavn, Karup og Djursland samt to vejrstationer på Sjælland, Roskilde og Kastrup lufthavne, der i dag kan anvendes.

- Er der tale om risikoen for regn i høst, er det kun interessant, hvis man bor tæt på vejrstationen, mens for eksempel majsvarmeenhederne lidt

lettere kan være gældende på større geografiske afstande, forklarer Thyge Lauge Jørgensen.

- Man kan lave sit vejrcertifikat – typisk i samarbejde med sin planteavls- eller økonomirådgiver – indtil tre uger før første dag, den træder i funktion, fortæller han.

Regnmåleren afgør sagen

Med den aktuelle majssæson og årets vanskelige kartoffelhøst i frisk erindring har Thyge Lauge Jørgensen udarbejdet et tænkt eksempel på et vejrcertifikat.

Eksemplet gælder således certifikater til at imødegå de risici, man kan afdække mod et regnfuldt efterår.

Regner det mere end 217 millimeter i september og oktober, sker der altså en udbetaling uanset i hvor høj grad landmanden har reddet sin afgrøde eller for den sags skyld har mistet for et endnu større beløb.

Brug af vejrcertifikater

Hvordan kan vejrcertifikater anvendes til afdækning mod et regnfuldt efterår?

For mange majsdyrkere har 2012 budt på en ualmindelig besværlig og dyr høst – hvad enten der er tale om helsæd eller kernemajs. De besværlige forhold gælder også optagning af kartofler.

I det følgende gennemgås et eksempel på, hvordan vejrcertifikater kan bruges til at afdække risikoen for »et regnfuldt efterår«.

Eksempel:

En landmand, som bor tæt på vejrstationen i Karup, har 200 hektar med majs til helsæd. Han frygter store regnmængder i september og oktober, da det vil medføre udbyttetab og øgede omkostninger til høst.

Han bestemmer, at der skal falde mere end 217 mm nedbør i september og oktober på vejrstationen i Karup, før han modtager en udbetaling. Han lægger sig fast på 217 mm nedbør, fordi det svarer til 85 procent af det nedbør, der er faldet i september og oktober i 2012.

Han vurderer, at hans værste mulige tab er 500.000 kroner, hvilket svarer til 10.000 kroner pr. ha for de sidste 50 hektar. Han accepterer samtidig, at omkostningerne i ekstreme tilfælde kan blive større.

Beslutningen om udbetalingskriterier og beløb er svær, og der kan ligge vidt forskellige plantefaglige og/eller økonomiske overvejelser bag.

Landmanden har altså bestemt sig for følgende:

- Udgangspunktet er vejrstationen i Karup
- Nedbørsmængden fra 1. september til 31. oktober er den afgørende faktor
- Der falder en udbetaling, hvis der måles mere end 217 mm nedbør i perioden
- Udbetalingen er 500.000 kroner uafhængigt af, hvor meget mere end 217 mm nedbør, der måles

Kilde: Konsulent Thyge Lauge Jørgensen, Planteproduktion, Videncentret for Landbrug

boje@effektivtlandbrug.dk
telefon 63 38 25 31

Det er nu muligt at købe sig risikoafdækning for ekstraordinært meget nedbør, der kan vanskeliggøre høsten som her i efteråret 2012. (Arkivfoto: Bøje Østerlund)